

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 25ης Ιουνίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών — Κανονισμός (ΕΚ) 2100/94 — Παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 14 — Χρήση του προϊόντος συγκομιδής από τους καλλιεργητές με σκοπό την αναπαραγωγή χωρίς την άδεια του κατόχου του κοινοτικού δικαιώματος — Υποχρέωση των καλλιεργητών να καταβάλουν δίκαιη αμοιβή για τη χρήση αυτή — Προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να καταβληθεί η αμοιβή ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί η παρέκκλιση — Δυνατότητα του δικαιούχου να επικαλεστεί το άρθρο 94 — Παραβίαση»

Στην υπόθεση C-242/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht Mannheim (Γερμανία) με απόφαση της 9ης Μαΐου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Μαΐου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

κατά

Gerhard und Jürgen Vogel GbR,

Jürgen Vogel,

Gerhard Vogel,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça και K. Λυκούργο (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, εκπροσωπούμενη από τους K. von Gierke και E. Trauernicht, Rechtsanwälte,
- η Gerhard und Jürgen Vogel GbR και οι J. και G. Vogel, εκπροσωπούμενοι από τους J. Beismann και M. Miersch, Rechtsanwälte,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Gavela Lloris,
  - η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Bulterman και τον C. Schillemans και από τον J. Langer,
  - η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. von Rintelen και την I. Galindo Martín,
- αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Μαρτίου 2015,
- εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 227, σ. 1), και του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με τη γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 (ΕΕ L 173, σ. 14).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (στο εξής: STV), η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα του κατόχου του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας για την ποικιλία χειμερινής κριθής Finita και, αφετέρου, της Gerhard und Jürgen Vogel GbR, γεωργικής επιχειρήσεως, καθώς και των G. και J. Vogel, προσωπικώς ευθυνομένων εταίρων (στο εξής από κοινού: εταίροι Vogel), σχετικά με την καλλιέργεια της ποικιλίας αυτής από τους εταίρους Vogel.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 2100/94

- 3 Το άρθρο 13 του κανονισμού 2100/94 φέρει τον τίτλο «Δικαιώματα του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας και απαγορευμένες πράξεις» και ορίζει τα εξής:

«1. Σύμφωνα με το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, ο κάτοχος ή οι κάτοχοι κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, καλούμενος εφεξής “κάτοχος”, δικαιούται να προβαίνει στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 16, για τις ακόλουθες πράξεις όσον αφορά τα συστατικά ποικιλίας, ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευόμενης ποικιλίας, καλούμενα και τα δύο εφεξής “υλικό”, απαιτείται η άδεια του κατόχου:

- α) παραγωγή ή αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμός)

[...]

Ο κάτοχος μπορεί να χορηγεί την άδεια αυτή υπό όρους και περιορισμούς.

[...]»

- 4 Το άρθρο 14 του κανονισμού φέρει τον τίτλο «Παρέκκλιση από τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικής ποικιλίας» και ορίζει τα εξής:

«1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13, παράγραφος 2, και για τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, οι καλλιεργητές επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται μόνον στα ακόλουθα γεωργικά φυτικά είδη:

[...]

β) Σιτηρά:

[...]

Hordeum vulgare L. — Κριθάρι

[...]

3. Οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και διασφάλισης των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, με εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 114, βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

[...]

— οι μικροκαλλιεργητές δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν αμοιβή στον κάτοχο· [...]

[...]

— οι λοιποί καλλιεργητές θα υποχρεούνται να καταβάλλουν στον κάτοχο μια δίκαιη αμοιβή, η οποία είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται για τη βάσει αδειας παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή· το πραγματικό επίπεδο της δίκαιης αυτής αμοιβής μπορεί να μεταβάλλεται με τον χρόνο, ανάλογα με την έκταση στην οποία γίνεται χρήση της παρέκκλισης που προβλέπεται στην παράγραφο 1, για τη συγκεκριμένη ποικιλία,

— οι κάτοχοι είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την παρακολούθηση της τήρησης των διατάξεων του παρόντος άρθρου ή των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου· κατά την οργάνωση της παρακολούθησης αυτής, οι κάτοχοι δεν πρέπει να ενεργούν για την εξασφάλιση βοήθειας από επίσημους φορείς,

— οι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους· κατάλληλες πληροφορίες μπορούν επίσης να παρέχονται από τους επίσημους φορείς που συμμετέχουν στην παρακολούθηση της γεωργικής παραγωγής, εφόσον οι πληροφορίες αυτές συλλέγονται κατά τη συνήθη άσκηση των καθηκόντων τους, και δεν συνεπάγονται πρόσθετη εργασία ή δαπάνες. [...]

- 5 Το άρθρο 94 του κανονισμού αυτού, που αφορά τις αστικές αξιώσεις που μπορούν να εγερθούν σε περίπτωση που η χρήση φυτικής ποικιλίας συνιστά παραβίαση, ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο το οποίο:

- α) επιχειρεί πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, όσον αφορά μια ποικιλία για την οποία έχει παραχωρηθεί κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, χωρίς να είναι εξουσιοδοτημένο προς τούτο

[...]

μπορεί να υποχρεωθεί από τον κάτοχο σε παύση της παραβίασης ή σε καταβολή εύλογης αποζημίωσης ή και στα δύο.

2. Κάθε πρόσωπο το οποίο ζημιώνει άλλον από δόλο ή αμέλεια έχει επιπλέον υποχρέωση να αποζημιώσει τον κάτοχο για την περαιτέρω ζημία που προξενήθηκε από την παραβίαση. Σε περίπτωση ελαφράς αμέλειας, η αξίωση αυτή μπορεί να μειωθεί ανάλογα με τον βαθμό της ελαφράς αμέλειας, δεν μπορεί όμως να είναι κατώτερη του οφέλους που αποκόμισε ο παραβάτης από την παραβίαση.»

Ο κανονισμός 1768/95

- 6 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1768/95 ορίζει ότι ο κανονισμός αυτός θεσπίζει τους εκτελεστικούς κανόνες σχετικά με τους όρους εφαρμογής της παρεκκλίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.

- 7 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Οι όροι που αναφέρονται στο άρθρο 1 θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο από τον κάτοχο, ο οποίος εκπροσωπεί τον δημιουργό, όσο και από τον καλλιεργητή κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζονται τα νόμιμα συμφέροντα και των δύο.

2. Τα νόμιμα συμφέροντα δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι διασφαλίζονται εάν ένα ή περισσότερα από τα συμφέροντα αυτά επηρεάζονται δυσμενώς χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη να διατηρηθεί μια λογική ισορροπία μεταξύ όλων αυτών ή η ανάγκη για αναλογικότητα μεταξύ του σκοπού του σχετικού όρου και του αποτελέσματος της εφαρμογής του.»

- 8 Το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού φέρει τον τίτλο «Ατομική υποχρέωση πληρωμής» και στην παράγραφο 1 ορίζει τα εξής:

«Με κάθε επιφύλαξη ως προς τις διατάξεις της παραγράφου 2, η ατομική υποχρέωση του καλλιεργητή να καταβάλει τη δίκαιη αμοιβή ισχύει από τη στιγμή που αυτός όντως χρησιμοποιεί το προϊόν της συγκομιδής για πολλαπλασιαστικούς σκοπούς στον αγρό.

Ο κάτοχος μπορεί να προσδιορίσει [τον χρόνο] και τον τρόπο πληρωμής. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να προσδιορίσει ημέρα πληρωμής νωρίτερα από την ημέρα κατά την οποία ξεκινά η ισχύς της υποχρέωσης.»

- 9 Το άρθρο 7 του ίδιου κανονισμού φέρει τον τίτλο «Μικροκαλλιεργητές» και στην παράγραφο 2 ορίζει τα εξής:

«Εκτάσεις της εκμετάλλευσης του καλλιεργητή στις οποίες υπήρχαν καλλιέργειες αλλά εν τω μεταξύ ετέθησαν στο σύστημα προσωρινής ή μόνιμης παύσης καλλιέργειας κατά την περίοδο εμπορίας που αρχίζει την 1η Ιουλίου και τελειώνει στις 30 Ιουνίου του επόμενου ημερολογιακού έτους (“περίοδος εμπορίας”), στην οποία πρέπει να γίνει η καταβολή της αμοιβής, θεωρούνται ως εκτάσεις οι οποίες εξακολουθούν να καλλιεργούνται εφόσον χορηγούνται από την Κοινότητα ή από κάποιο κράτος μέλος επιδοτήσεις ή αντισταθμιστικές πληρωμές για την εν λόγω παύση καλλιέργειας.»

- 10 Το άρθρο 17 του κανονισμού 1768/95 φέρει τον τίτλο «Παραβίαση» και ορίζει τα εξής:

«Ο κάτοχος μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματα που απορρέουν από το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών έναντι οποιουδήποτε προσώπου παραβαίνει οποιουσδήποτε από τους όρους ή τους περιορισμούς που αφορούν την παρέκκλιση βάσει του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού, όπως αυτή ορίζεται στον παρόντα κανονισμό.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Η STV είναι οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών που διαχειρίζεται, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα του κατόχου του δικαιώματος επί της ποικιλίας της χειμερινής κριθής *Finita*, η οποία προστατεύεται δυνάμει του κανονισμού 2100/94. Η STV δημοσιεύει στον ιστότοπό της κατάλογο με όλες τις προστατευόμενες ποικιλίες για τις οποίες της έχει ανατεθεί η διαχείριση των δικαιωμάτων για διάφορες περιόδους εμπορίας, καθώς και τα ποσά που οφείλονται για την καλλιέργεια των ποικιλιών αυτών. Επίσης, κάθε χρόνο η STV ζητεί από τους καλλιεργητές να την ενημερώσουν για τυχόν καλλιέργεια των προστατευόμενων ποικιλιών τα δικαιώματα επί των οποίων διαχειρίζεται, χωρίς να προσδιορίζει συγκεκριμένες ποικιλίες, και τους αποστέλλει για τον σκοπό αυτό έντυπα δηλώσεως της καλλιέργειας, συνοδευόμενα από ευρετήριο με το σύνολο των ποικιλιών τα δικαιώματα επί των οποίων διαχειρίζεται κατά την οικεία περίοδο εμπορίας, καθώς και με τα στοιχεία των οικείων δικαιούχων των κατόχων άδειας εκμεταλλεύσεως. Οι εταίροι *Vogel*, οι οποίοι δεν συνδέονται συμβατικώς με την STV, δεν ανταποκρίθηκαν στις εν λόγω αιτήσεις παροχής πληροφοριών.
- 12 Στις 16 Δεκεμβρίου 2011 η STV πληροφορήθηκε από μεταποιητή ότι κατά την περίοδο εμπορίας 2010/2011 οι εταίροι *Vogel* είχαν επεξεργαστεί, μεταξύ άλλων, 35 εκατόκιλα σπόρων της ποικιλίας της χειμερινής κριθής *Finita*.
- 13 Με έγγραφο της 31ης Μαΐου 2012, η STV ζήτησε από τους εταίρους *Vogel*, τάσσοντας προθεσμία απαντήσεως μέχρι την 20ή Ιουνίου 2012, να εξετάσουν τις πληροφορίες που είχε λάβει από τον εν λόγω μεταποιητή σχετικά με την καλλιέργεια της ποικιλίας χειμερινής κριθής και να της παράσχουν στοιχεία σχετικά με την καλλιέργεια. Οι εταίροι *Vogel* δεν απάντησαν στο ανωτέρω έγγραφο.
- 14 Με έγγραφο της 27ης Ιουλίου 2012 η STV ζήτησε από τους εταίρους *Vogel* να της καταβάλουν 262,50 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχούσε στο σύνολο της αμοιβής που θα οφειλόταν για τη χρήση σπόρων της ποικιλίας χειμερινής κριθής *Finita* βάσει αδειας, αποκαλουμένης «άδειας C», για την αποκατάσταση της ζημίας που είχε υποστεί από τη μη δηλωθείσα καλλιέργεια της εν λόγω προστατευόμενης ποικιλίας. Δεδομένου ότι το ποσό αυτό δεν καταβλήθηκε, στις 18 Μαρτίου 2013 η STV άσκησε αγωγή με αίτημα την καταβολή της εν λόγω αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 94, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2100/94.
- 15 Προς στήριξη της αγωγής της η STV υποστηρίζει ότι οι εταίροι *Vogel* υποχρεούνται να καταβάλουν εύλογη αποζημίωση ύψους ίσου προς το σύνολο των δικαιωμάτων άδειας C, δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94, διότι προέβησαν σε καλλιέργεια χωρίς να είναι

«εξουσιοδοτημένοι» προς τούτο, υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, και δεν μπορούν να επικαλεστούν την προβλεπόμενη από το άρθρο 14, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού παρέκκλιση, καθώς δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωση καταβολής της αμοιβής που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού. Η STV υποστηρίζει, επίσης, ότι η εν λόγω υποχρέωση καταβολής αμοιβής υφίσταται ανεξαρτήτως της υποβολής από τον κάτοχο δικαιώματος επί της οικείας προστατευόμενης ποικιλίας αιτήματος παροχής πληροφοριών και ότι οι καλλιεργητές οφείλουν να εκπληρώνουν την υποχρέωση αυτή πριν από τη σπορά και, σε κάθε περίπτωση, πριν από τη λήξη της περιόδου εμπορίας κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η καλλιέργεια. Φρονεί, εξάλλου, ότι τα στοιχεία που δημοσιεύονται στον ιστότοπό της και το ευρετήριο που περιλαμβάνει το σύνολο των προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών για τις οποίες της έχει ανατεθεί η διαχείριση των δικαιωμάτων, το οποίο αποστέλλεται ετησίως στους καλλιεργητές, τους δίνει τη δυνατότητα να υπολογίσουν οι ίδιοι και να καταβάλουν το ποσό που οφείλεται για την καλλιέργεια των εν λόγω ποικιλιών.

- 16 Οι εταίροι Vogel αρνούνται ότι οφείλουν ως αποζημίωση ποσό που αντιστοιχεί στο σύνολο των δικαιωμάτων άδειας C. Εκτιμούν ότι, στη χειρότερη περίπτωση, πρέπει να καταβάλουν μειωμένο ποσό, λόγω του ότι επρόκειτο για επιτρεπόμενη καλλιέργεια υπό την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94. Υποστηρίζουν, επίσης, ότι δεν όφειλαν να απαντήσουν στο αίτημα παροχής πληροφοριών της 31ης Μαΐου 2012, δεδομένου ότι το αίτημα αυτό δεν αφορούσε την τρέχουσα περίοδο εμπορίας. Κατά τους εταίρους Vogel έπρεπε, όμως, να μην έχει τηρηθεί η υποχρέωση ενημέρωσης για να μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του δικαιώματος αποζημιώσεως.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το επιχείρημα της STV ότι ο καλλιεργητής υποχρεούται να καταβάλει πριν από τη σπορά, με δική του πρωτοβουλία, την αμοιβή του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2100/94, εγείρει αμφιβολίες, λαμβανομένου, ιδίως, υπόψη του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1768/95. Παρατηρεί ότι η τελευταία διάταξη φαίνεται να μην επιτρέπει να θεωρηθεί ότι ο καλλιεργητής υποχρεούται να καταβάλει την εν λόγω αμοιβή πριν από τη σπορά. Επίσης, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι αν η αμοιβή αυτή μπορεί να καταβληθεί μετά την καλλιέργεια της προστατευόμενης ποικιλίας, τότε ανακύπτει το ερώτημα μέχρι πότε πρέπει να την καταβάλει ο καλλιεργητής για να μπορεί να υπαχθεί στο προβλεπόμενο στο άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 καθεστώς της παρεκκλίσεως και να αποφύγει, έτσι, την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 94 του ίδιου κανονισμού, οι οποίες διέπουν το ζήτημα της παραβιάσεως. Κατά το αιτούν δικαστήριο οι διατάξεις των κανονισμών 2100/94 και 1768/95 δεν παρέχουν, όμως, σαφή και ακριβή απάντηση στο ερώτημα αυτό, επί του οποίου, άλλωστε, δεν έχει δοθεί η ευκαιρία στο Δικαστήριο να αποφανθεί.
- 18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Landgericht Mannheim αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Υποχρεούται καλλιεργητής ο οποίος, χωρίς να έχει συνάψει σχετική σύμβαση με τον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, χρησιμοποίησε πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας, να καταβάλει εύλογη αποζημίωση υπό την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94, και, εφόσον έχει ενεργήσει από δόλο ή από αμέλεια, να αποκαταστήσει επιπλέον και τη ζημία η οποία προκλήθηκε από την προσβολή δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών κατά το άρθρο 94, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, όταν, κατά τον χρόνο πραγματικής χρήσεως του προϊόντος συγκομιδής με σκοπό την αναπαραγωγή στον αγρό, δεν έχει ακόμη εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής δίκαιης αμοιβής (ποσού οφειλόμενου για την καλλιέργεια) την οποία υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού σε συνδυασμό με τα άρθρα 5 επ. του κανονισμού 1768/95;

2) Σε περίπτωση που στο πρώτο ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι ο καλλιεργητής δύναται να εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής της δίκαιης αμοιβής που οφείλεται για την καλλιέργεια ακόμη και μετά την πραγματική χρήση του προϊόντος συγκομιδής με σκοπό την αναπαραγωγή στον αγρό, έχουν οι προμνησθείσες διατάξεις την έννοια ότι τάσσουν προθεσμία εντός της οποίας ο καλλιεργητής που έκανε χρήση του πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενης ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας οφείλει, προκειμένου να μπορεί να θεωρηθεί “εξουσιοδοτημένος” να προβεί στην εν λόγω καλλιέργεια κατά την έννοια των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 94, παράγραφος 1, και του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94, να εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής δίκαιης αμοιβής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 19 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ’ ουσίαν, μέχρι πότε ο καλλιεργητής που χρησιμοποίησε πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας (σπόροι αγροκτήματος), χωρίς να έχει συνάψει σχετική σύμβαση με τον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί της οικείας φυτικής ποικιλίας, υποχρεούται να καταβάλει τη δίκαιη αμοιβή που οφείλεται κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 (στο εξής: δίκαιη αμοιβή παρεκκλίσεως) ώστε να μπορεί να υπαχθεί στο καθεστώς της προβλεπόμενης στο άρθρο 14 παρεκκλίσεως από την υποχρέωση να λάβει την άδεια του κατόχου του δικαιώματος.
- 20 Υπενθυμίζεται, προκαταρκτικά, ότι κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 απαιτείται η άδεια του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας για τα συστατικά ποικιλίας ή το συγκομισθέν υλικό της προστατευόμενης ποικιλίας, ιδίως για την παραγωγή ή την αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμό). Στο πλαίσιο αυτό το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού θεσπίζει παρέκκλιση από την ανωτέρω αρχή, στο μέτρο που προβλέπει ότι για τη χρήση του προϊόντος της συγκομιδής το οποίο λαμβάνουν οι καλλιεργητές από την εκμετάλλευσή τους, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό, δεν απαιτείται άδεια του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος, εφόσον οι οικείοι καλλιεργητές πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις που απαριθμούνται ρητά στο άρθρο 14, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού (βλ. απόφαση Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, σκέψεις 21 και 22).
- 21 Μία από τις εν λόγω προϋποθέσεις, η οποία τίθεται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, είναι η καταβολή δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως που οφείλεται για την ανωτέρω χρήση στον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί της οικείας φυτικής ποικιλίας.
- 22 Ο καλλιεργητής που δεν καταβάλλει στον κάτοχο δίκαιη αμοιβή όταν χρησιμοποιεί το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε από την καλλιέργεια πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενης ποικιλίας δεν μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 και, κατ’ επέκταση, πρέπει να θεωρείται ότι τελεί, χωρίς να έχει τη σχετική άδεια, μία από τις πράξεις του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού. Επομένως, από το άρθρο 94 του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι ο κάτοχος του δικαιώματος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του εν λόγω καλλιεργητή προκειμένου να υποχρεωθεί ο καλλιεργητής να παύσει την παραβίαση ή να καταβάλει δίκαιη αποζημίωση ή και τα δύο. Ο καλλιεργητής, αν προέβη στην πράξη αυτή εκ προθέσεως ή από αμέλεια, υποχρεούται επιπλέον να επανορθώσει τη ζημία που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος (απόφαση Schulin, C-305/00, EU:C:2003:218, σκέψη 71).
- 23 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, καταρχάς, αν ο καλλιεργητής οφείλει να καταβάλει τη δίκαιη αμοιβή παρεκκλίσεως πριν από την πραγματική χρήση του προϊόντος συγκομιδής με σκοπό την αναπαραγωγή στον αγρό.

- 24 Ως προς το ζήτημα αυτό, το άρθρο 6 του κανονισμού 1768/95, που θεσπίζει τους κανόνες για την εφαρμογή της υποχρέωσης καταβολής της δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως, στην παράγραφο 1, δεύτερο εδάφιο, ορίζει ότι ο κάτοχος του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας μπορεί να προσδιορίσει τον χρόνο και τον τρόπο πληρωμής, ωστόσο δεν θα πρέπει να προσδιορίσει ημέρα πληρωμής νωρίτερα από την ημέρα κατά την οποία ξεκινά η ισχύς της υποχρέωσης καταβολής της δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού η υποχρέωση αυτή γεννάται από τη στιγμή που ο καλλιεργητής όντως χρησιμοποιεί το προϊόν της συγκομιδής της προστατευόμενης ποικιλίας για πολλαπλασιαστικούς σκοπούς στον αγρό. Επομένως, ο καλλιεργητής μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή και μετά τη σπορά του προϊόντος της συγκομιδής της προστατευόμενης ποικιλίας, καθώς η ημερομηνία κατά την οποία χρησιμοποιείται το προϊόν αυτό για πολλαπλασιαστικούς σκοπούς στον αγρό δεν αποτελεί καταληκτική ημερομηνία της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί η καταβολή της δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως, αλλά την ημερομηνία από της οποίας καθίσταται απαιτητή η αμοιβή αυτή.
- 25 Η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει ότι ο καλλιεργητής μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής της δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως και μετά τη σπορά του προϊόντος της συγκομιδής της προστατευόμενης ποικιλίας, όμως δεν προσδιορίζει την προθεσμία εντός της οποίας οφείλει ο καλλιεργητής να καταβάλει την εν λόγω αμοιβή σε περίπτωση που ο κάτοχος του δικαιώματος δεν του έχει τάξει προθεσμία κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1768/95.
- 26 Ως προς το ζήτημα αυτό οι εταίροι Vogel και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η εν λόγω προθεσμία αυτή τρέχει επ' αόριστον. Στηρίζουν την άποψη αυτή ακριβώς στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1768/95 επισημαίνοντας συναφώς ότι η διάταξη αυτή, μολονότι ρυθμίζει το ζήτημα της γεννήσεως της υποχρέωσης καταβολής της αμοιβής, δεν προβλέπει λήξη προθεσμίας για την καταβολή.
- 27 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί, όμως, να γίνει δεκτή.
- 28 Συγκεκριμένα, καταρχάς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεων του, αν γινόταν δεκτό ότι δεν υφίσταται συγκεκριμένος χρονικός περιορισμός για να εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής της δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως ο καλλιεργητής που χρησιμοποίησε πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας (σπόροι αγροκτήματος) και ότι μπορεί να επωφελείται, έτσι, επ' αόριστον από την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94, τότε οι αγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 94 του εν λόγω κανονισμού θα καθίστανται άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας. Εξάλλου, το άρθρο 94, προβλέποντας τη δυνατότητα ασκήσεως των αγωγών αυτών κατά κάθε παραβάτη που δεν έχει εκπληρώσει την υποχρέωση πληρωμής, δεν επιτρέπει την τακτοποίηση της καταστάσεως του παραβάτη ακόμη και αφού ο κάτοχος του δικαιώματος ανακαλύψει ότι υπήρξε μη δηλωθείσα χρήση της προστατευόμενης ποικιλίας. Κατά συνέπεια, μόνο η ύπαρξη προθεσμίας καταβολής μπορεί να διασφαλίσει την αποτελεσματική άσκηση των ανωτέρω αγωγών.
- 29 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών είναι οι μόνοι υπεύθυνοι για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της χρήσεως των προστατευόμενων ποικιλιών στο πλαίσιο της επιτρεπόμενης φύτευσης, οπότε εξαρτώνται από την καλή πίστη και τη συνεργασία των οικείων καλλιεργητών (απόφαση Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, σκέψη 42). Έτσι, αν δεν υφίσταται σαφής προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκπληρώσουν οι καλλιεργητές την υποχρέωση καταβολής της δίκαιης αμοιβής παρεκκλίσεως, υπάρχει ο κίνδυνος να ενθαρρύνονται οι καλλιεργητές να καθυστερήσουν την καταβολή της αμοιβής επ' αόριστον ελπίζοντας να την αποφύγουν. Η παροχή, όμως, μιας τέτοιας δυνατότητας παραβάσεως των υποχρεώσεων που υπέχουν οι καλλιεργητές έναντι των δικαιούχων θα αντέβαινε στον σκοπό που ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού 1768/95, ο οποίος συνίσταται στη διατήρηση μιας λογικής ισορροπίας μεταξύ των νόμιμων συμφερόντων του καλλιεργητή και του κατόχου των οικείων δικαιωμάτων.

- 30 Κατά την εξέταση του ζητήματος αν οι ισχύουσες διατάξεις προβλέπουν πράγματι προθεσμία πληρωμής, πρέπει να επισημανθεί ότι από το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 προκύπτει ότι η περίοδος εμπορίας κατά τη διάρκεια της οποίας οφείλεται η αμοιβή αρχίζει την 1η Ιουλίου και λήγει την 30ή Ιουλίου του επόμενου ημερολογιακού έτους. Μολονότι η διάταξη αυτή αφορά τον καθορισμό των εκτάσεων στις οποίες υπάρχουν καλλιέργειες των «μικροκαλλιεργητών», εξ αυτής συνάγεται ότι η περίοδος εμπορίας κατά τη διάρκεια της οποίας χρησιμοποιήθηκε το πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας το οποίο αποκτήθηκε μέσω καλλιέργειας (σπόροι αγροκτήματος) θεωρήθηκε από το θεσμικό όργανο που συνέταξε τον κανονισμό αυτόν, κατά τον καθορισμό των κανόνων εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, ως η κατάλληλη προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να καταβληθεί η δίκαιη αμοιβή παρεκκλίσεως.
- 31 Έτσι, αν ο καλλιεργητής δεν καταβάλει τη δίκαιη αμοιβή παρεκκλίσεως εντός προθεσμίας λήγουσας κατά το πέρας της περιόδου εμπορίας κατά την οποία χρησιμοποιήθηκε το πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας, χωρίς να έχει συναφθεί σχετική συμφωνία με τον κάτοχο του κοινοτικού δικαιώματος, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο καλλιεργητής αυτός επιχείρησε μια από τις πράξεις του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, χωρίς να είναι εξουσιοδοτημένος προς τούτο, κάτι που παρέχει τη δυνατότητα στον κάτοχο του κοινοτικού δικαιώματος να ασκήσει τις αγωγές του άρθρου 94 του εν λόγω κανονισμού.
- 32 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στα ερωτήματα που τέθηκαν πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι καλλιεργητής που χρησιμοποίησε πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας (σπόροι αγροκτήματος) χωρίς να έχει συνάψει σχετική σύμβαση με τον κάτοχο δικαιώματος επί της ποικιλίας αυτής, για να μπορεί να υπαχθεί στο προβλεπόμενο στο άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 καθεστώς της παρεκκλίσεως από την υποχρέωση να λάβει την άδεια του κατόχου του εν λόγω κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, υποχρεούται να καταβάλει τη δίκαιη αμοιβή παρεκκλίσεως εντός προθεσμίας λήγουσας κατά το πέρας της περιόδου εμπορίας κατά τη διάρκεια της οποίας χρησιμοποιήθηκε το υλικό αυτό, δηλαδή το αργότερο την 30ή Ιουνίου μετά την ημερομηνία επανασποράς.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 33 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Καλλιεργητής που χρησιμοποίησε πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας το οποίο απέκτησε μέσω καλλιέργειας (σπόροι αγροκτήματος) χωρίς να έχει συνάψει σχετική σύμβαση με τον κάτοχο του δικαιώματος επί της ποικιλίας αυτής, για να μπορεί να υπαχθεί στο προβλεπόμενο στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, καθεστώς της παρεκκλίσεως από την υποχρέωση να λάβει την άδεια του κατόχου του εν λόγω κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, υποχρεούται να καταβάλει τη δίκαιη αμοιβή παρεκκλίσεως που οφείλεται κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, εντός προθεσμίας λήγουσας κατά το πέρας της περιόδου εμπορίας κατά τη διάρκεια της οποίας χρησιμοποιήθηκε το υλικό αυτό, δηλαδή το αργότερο την 30ή Ιουνίου μετά την ημερομηνία επανασποράς.

(υπογραφές)